

ERDÉLYI GAZDA

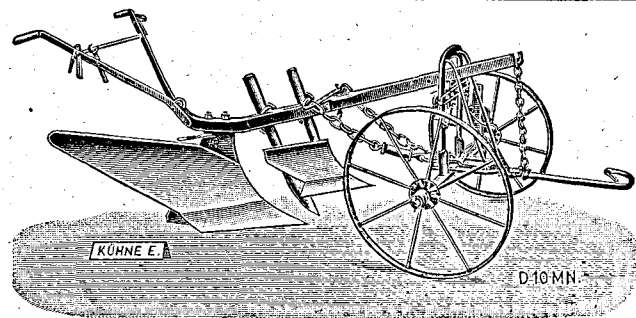
XLVII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1915. MÁRCIUS 14.

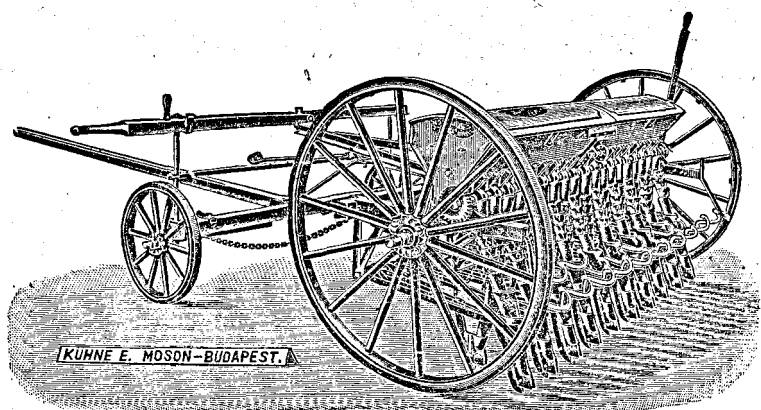
11. SZÁM.

Egy- és többvasú acélekék, rét- és szántóföldharonák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.

— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3007

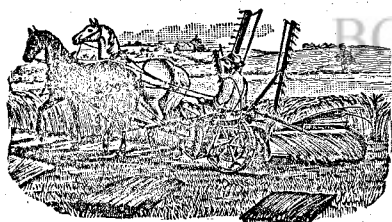

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár:

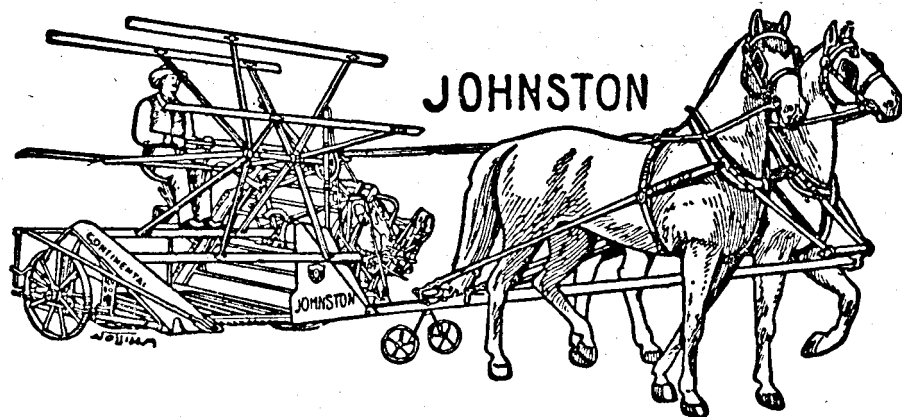
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek ugy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legtökéletesebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

Patkánin

patkányirtó szer

ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskerekén.

Tökéletes bizlos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes bizlos eredményről jótállás.

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatá-
sú találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes.
1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány ki-
irtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagy-
ságu gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfe-
leslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tüz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

tresort tart a közönség rendelkezésére.

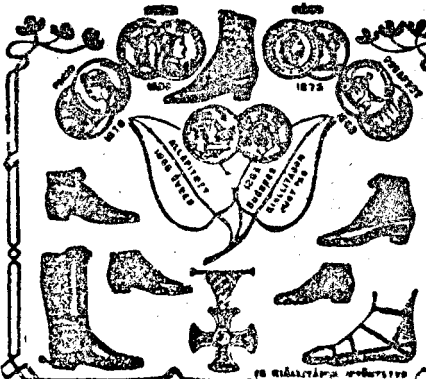
MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

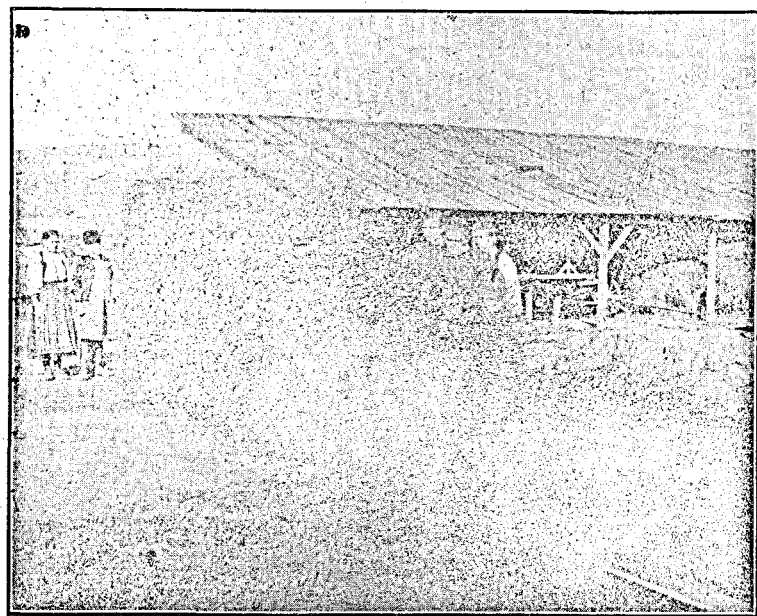
Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhe-
lyében a legjobb anyagból, legujabb divatszerint készült közkedveltségű

férfi és női cipőraktárára

3008

Megrendelés után készít ame-
rikai és francia, vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
tiszteléttel: Matutsek József.

Megválogatott elsőosztályu szőlőoltványok.

Uj telepítésre és különösen pótlásra
a legjobb bor-, csemege- és lugas-
szőlőfajokból a **legszebb és legerőtel-
jesebb**, minden tekintetben elsőrendű

Szőlőoltványok

Ripária, Pertális, Rupestris és a leg-
jobb Hybrid alanyokon legolcsóbban
kaphatók

Schöppner Sámuel

ny. m. kir. szől. és bor. felügyelőnél

Dicsőszentmártonban

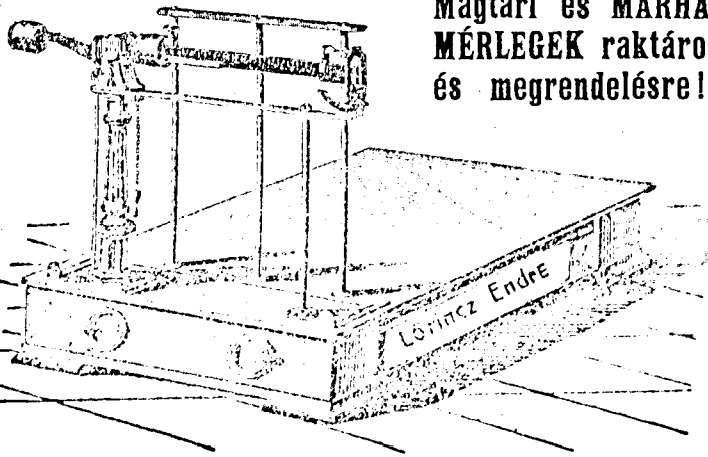
3167

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

3111

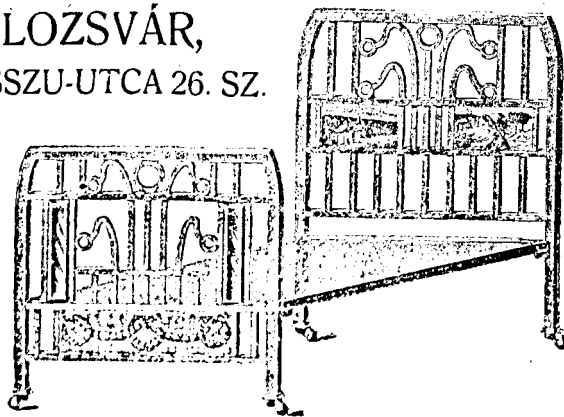

Magtári és MARHA-
MÉRLEGEK raktáron
és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szak-
májába vágó minden munkát. Kór-
házak, szállodák, gazdaságok, is-
tállóak, tehenészetek stb. fa, vagy
fémbutorral való berendezését.
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-
és vaságyakat és butorokat, stb.

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSHÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 FORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Felhívás az itthon levő gazdákhöz	73
Adatok néhány erdélyrészi falusi tejszövetkezet ered- ményeiről. Dr. Cséser Lajos	75
A beindított tavaszi vetésnek a rendkívüli viszonyok- hoz való alkalmazása. Gáspár József	75
A gyümölcsfák gondozása. Nádas János	76
Kormányintézkedések	76
Levelek	76
Vegyes közlemények	77
Hirdetések.	

Felhívás az itthon levő gazdákhöz!

Gazdatársak!

Benne vagyunk a világ teremtése óta legnagyobb és legvéresebb háboruban. Hogy az elején-e, közepén-e, vagy a vége felé — azt csak a Mindenható Isten tudja. És minél tovább késik a béke, annál inkább világosodik előttünk az a szomorú igazság, hogy ez a háború nemcsak fegyverekkel állítja szembe egymással a fél világ népét, hanem harci eszközzé teszi a mindennapi kenyeret is! . . .

A mai idők erkölceit jellemzi ádáz elleneinknek az a törekvése, hogy — amint régen a várakat ostromolták kiéheztetéssel — ma, hadi virtus hijában, egész nemzeteket, aggokkal, nőekkel és gyermekekkel együtt, akarnak éh-halálba kergetni és így megtörni.

Angol, francia és orosz hadak — tisztességes bajnoki mérkőzésben — nem bírnak a német és magyar vitézséggel, a kiéheztetés praktikájához folyamodnak tehát. Hadi dugárunk nyilvánítja az élelmiszert, a gabonát és megakadályozni törekszenek, hogy mi és a velünk szövetséges Németország onnan hozhassuk be hiányzó élelmi szükségletünket, ahonnan azt, mint ottani felesleget, a magunk számára beszerezhetnők.

Ime, ezért: a termő föld háboruja is — a most folyó világháború! Ezért kell azt nekünk is, gazdáknak, ép úgy végig küzdenünk, mint fegyveres katonáinknak.

Fegyverrel küzdő véreink a nyolc hónap óta tartó élethalál küzdelemben

már eddig is megmutatták, hogy a végső diadal kivívása rajtuk mulni nem fog. . .

Itthon levő gazdatársak!

Földmivelő népeink!

A siker kiküzdésének feladata félig reánk tartozik. Ezt a háborút félig nekünk kell kiverekednünk, mert az a fél fog győzni, amelyiknek tovább tart a kenyere! . . .

Gondoskodnunk kell tehát, minden erőnk megfeszítésével, magunkról és segitenünk kell nagy szövetségesünket is. Szárazon és vizen, a levegőben és a víz alatt — sok, sok millió katonánk áll tüzből; verekedik és vérzik éjjel és nappal, hidegben és fagyban: miértünk, családjainkért, gyermekeinkért, jólétünkért, vagyonunkért, hazánkért és szabadságunkért! Ez a sok millió fő és kar: a nemzet termelő erejének több mint felét jelenti és ez a színe-java teremtő-erő immár közel háromnegyed éve semmit sem termelhet, de kétszeresen fogyaszt, mert a legnagyobb erő kell kifejtenie szinte egyfolytában, szakadatlanul, pihenés nélkül! . . .

Fele-annyit termelni és másfél-annyit fogyasztani — ugye nem lehet?

Ha tehát elveszni nem akarunk, ha győzni akarunk: akkor össze most minden erővel: öregek, gyermekek, asszonyok és leányok, álljunk mind a barázdába és vegyük ki az idén a termőföldből mindazt, amit csak kivenni bírunk!

Ez legyen a mi hadi munkánk. És minden egyéb gondunk, érdekünk és vágyunk törpüljön el most ezen feladat nagysága és gyönyörűsége mellett. Nagy a feladat, mert ennek megoldásától függ nemzeti és egyéni létünk és gyönyörű, mert hiszen, a termelés: teremtés és ez a hadi munka: nem kívánja kockára életünket, sőt edzi és nyújtja azt.

Félre mostan mindennel, ami elválaszt egymástól más anyanyelvűeket, ellenkező pártvallásukat, osztályokat és egyéneket! A közös veszélyben fedezzük fel mindnyájunk testvéri mivoltát és szívünk szerint cselekedve: mindnyájan szorgalmasan munkálkodjunk, mert aki

ma abból ki nem veszi részét, olyan az, olyan becsstelen, mint a harcból megszökött katona.

*

Kik vagyunk ma itthon?

Tizenkilenc éven alóli és negyvenkettőn felüli férfiak, asszonyok, leányok és gyermekek.

Reánk van bízva minden gazdaság és minden vagyon. Erkölcsi és anyagi javak. A nemzet erkölcsi és anyagi javai! Gondosan megőrizni, gyümölcsöztetni és gyarapítani azokat — a mi kötelességünk. Minket védő katonáink helyett elvégezni az ők itthoni munkájukat és gondoskodni arról, hogy hőseink a harcmezőn ne éhezzenek — kiknek a szent tartozása, ha nem a miénk?

Hát lehet-e ezt nem érteni? Lehet-e ezt nem érezni? . . .

*

Mik tehát a teendőink?

Első teendőnk: Általánossá tenni a nemzet minden itthonlevő egyénében, le a tizenkét éves gyermekig, a kötelességtudatot. A lélekből való kötelességteljesítés hazafias, nemzeti nagy fontosságának általános tudatát.

Fegyelmesszük társadalmunkat, mert fegyelem nélkül nemcsak harcolni, de termelni sem lehet. Ez a fegyelem általában más formákban nyilvánulhat, mint a hadi fegyelem. Németországban hadképes ép férfi a nyílt utcán nem mutatkozhat civilben — inzultus nélkül. Miért ne éreztethetnők mi is lépten-nyomon hidegségünket, sőt: megvetésünket azokkal szemben, akik semmi módon nem vesznek részt, vagy hanyagok — az itthoni fokozott termelő közmunkásságban?

Munkaképtelen aggok irányítással, tanácscsal, felügyelettel tegyék magukat hasznossá. Megrokkant, békében már nem dolgozó öregek, ha csak pár órát bírnak is dolgozni naponta, annak is van haszna. A nőknek, asszonyoknak és lányoknak nem lehet idegenkedni a férfimunkától. A gyermekek fegyelmességének nehéz szerepe most az anyákra és rokonokra hárul,

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászón és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.
 Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

sok férfi családfő távollétében. Ne feledjük, hogy a gyermekekben van a jövő munkás társadalom alapja s hogy a fegyelem nélkül maradó ifju generáció könnyen haszontalanná válik, amelyen aztán később nem lehet segíteni. De nemcsak a jövőért kell vigyáznunk rájuk, hanem a jelenért is. Most ugyanis a tizenkét éves kortól felfelé gyerekeinket is munkára kell kaptatnunk. Sok kis gyöngye kéznek egyenként kevés, napi pár órá munkája sokra gyűl és gyarapít. Egy évi kevesebb haladás az iskolai tudományokban — később pótolható. A munkakedv beoltása az ifju lélekbe és az a tudat, hogy tevékenységükkel a köznek, a hazának használtak, jellemképzés szempontjából is többet ér és több nyereséggel jár, mint amennyi kárt okoz az iskola egy évében való némi hátramaradás.

Minden kéznek, amely nem fegyvert szorít, ma kenyeret kell termelnie!

Ez legyen ma mindnyájunknak jel-szava, programja, célja. Ez irányítsa minden gondolatunkat, minden lépésünket.

Legyünk takarékosak: táplálkozásban, ruházkozásban és szórakozásainkban is!

Őrizzük meg vagyunkat, javainkat.

Ne kótyavetyéljük el állatainkat és ne csereberéljük azokkal, mint békeidőben, mert az állatok értéke napról napra emelkedik, az állomány fogy és balga az, aki azt hiszi, hogy eladott állatai helyett olcsóbban jobbat vehet a következő vásáron. Hány gazdának van ma a ládája fiában az ökre! Pedig a pénz nem szánt s a meg nem szántott föld nem terem.

Harcoló fiaink naponta körülbelül ötezer darab vágómarhát fogyasztanak. Ebből a szédületes mennyiségből otthon egy ötödreszt sem fogyasztanak, mert a katonák mindennap kétszer kapnak húst, hogy a rettenetes fáradalmakat és erőfeszítéseket győzzék, míg otthon békeidőn hetenként 2—3-szori husétellel is jól meglehet élni.

Ezt a nagy fogyasztást még sokáig bírjuk fedezni anélkül, hogy a kiscgazda ígás-állataira kerülne a sor. A nagy ár

tehát senkit se csábítson arra, hogy az eke mellől vigye vásárba jószágait, mert a pillanatnyi haszon keserű későbbi kárral fog járni, amit megérez az egyes egyén és megérez a haza.

Most nyílik a tavasz. Ébred a természet. Az anyaföld a melegedő napsugárban párologva kínálja nekünk teremő erejét. Menjünk reája és ekével, ásóval, kapával segítsük elő a nagy természet kínálkozó készségét. Adjunk magot a földnek, amennyit csak bírunk, hogy mi is részesei lehessünk a világcsatában el-érendő nemzeti diadalnak!

Menjünk a mezőre önként és ne várjuk be a hatóságok kényszerítő intézkedéseit!

*

A tavaszi mezőgazdasági munkálatok más években is igénybe vették az összes fogatos erőket és mezőgazdasági munkásokat, úgy, hogy most, midőn ígásfogataink nagy része a hadsereg szolgálatába került, legerősebb és legmunkabíróbb embereink pedig a haza védelmére szólítottak, a tavaszi munkák mindegyikét — úgy, ahogy azt máskor szoktuk — elvégezni lehetetlen. Miután pedig igen fontos dolog, hogy földjeink bevetetlenül ne maradjanak s a bevetett föld jó termést hozzon, hogy a jövő télre éhínségnek ne legyünk kitéve, ezt csak úgy érhetjük el, ha a mezőgazdasági munkák közül azokat végezzük el, amelyek fontosak, míg azokat, amelyek a termés nagyságára nem igen vannak, az elkövetkezendő tavaszon teljesen mellőzzük. — Emellett ugyancsak fontos, hogy az egyes munkákat lehetőleg egyszerűsítsük, hogy így olcsón, lehetőleg sok munkát végezhessünk.

Amint az időjárás megengedi, azonnal szántson mindenki, akinek fogata van. Fogat hiányában: ásóval és kapával műveljünk meg annyit, amennyit bírunk, a mint erre már februárban láttunk is példát a székelyföld sok vidékén. Nem kell azzal törődni, hogy a felszántandó földbe tavaszbuza, árpa, répa, burgonya vagy tengeri kerül-e, mert a tapasztalat szerint jobb a földet jóval a vetés előtt felszántani, mint közvetlen az elvetés előtt megművelni. Azért aki teheti, már márciusban szántsa fel a földjét tengeri alá is s ha a magáét elvégezte, menjen segíteni másnak.

A tavaszbuza, árpát, zabot, zabosbükönnyt, lóherét és lucernát vessük el

azonnal, ha a szántóföld annyira megszákkadt, hogy ott szántani és vetni lehet. A korán vetett tavaszi kalászosok rendszeren jobb termést adnak, mint a későiek s így a korai vetésből dupla haszon lesz, mert magunknak is több fog teremni és másnak is segítségére lehetünk.

Ha a korai tavaszi vetéseket elvégeztük, marad kevés időnk a répa, tengeri, burgonya, csalámádé és paszuly vetéséig. Ezt az időszakot használjuk fel arra, hogy másoknak segítsünk a munkák végzésében.

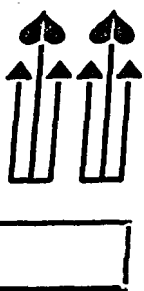
A tengeri vetéshez a kellő időben kezdjünk hozzá. Ha a tengeri alá a földet kora tavasszal szántottuk fel, úgy az a vetésig rendszeren megporhanyosodik, de ha kemény maradna is, az sem nagy baj. Ez esetben várjunk egy kisebb esőt, amelyik a földet elomlasztja s ezután lehet boronálni és vetni is. Aki vetőgépet nem tud beszerezni, az vessa a tengerit a megszántott földbe szórva és azután boronálja be, aki azonban vetőgépet tud keríteni, az vessen géppel, mert ennek nagy hasznát fogja látni. A sorba vetett tengeriből ugyanis jóval kevesebb vetőmag kell egy holdra, de emellett a kapálás is gyorsabb és olcsóbb az ilyen területen, miután az — ha megszorul a gazda — lókapával is végezhető. A vetésnél lehetőleg ügyelni kell, hogy lejtős területen a sorok ne felfelé haladjanak, hanem oldalt, mert így a géppel való kapálás sokkal könnyebb. Egyes vidékeken szokásban van a tengerit négyszögbe ültetni 80 centiméter sor- és növénytávolságra. Az ilyen táblát hosszában és széltiben is meg lehet lókapával dolgozni s a megművelése a legkevesebbe kerül.

Akár sorvető géppel vetjük a tengerit, akár négyszögbe ültetjük azt, közé se paszulyt, se burgonyát, se főköt avagy répát ne ültessünk, mert akkor a növényt lókapával kapálni nem lehet.

Figyelmeztetjük a gazdákat, hogy a lókapákat marhával is lehet huzatni, nem csak lóval. A szarvasmarhát ilyen esetben egyes járomba kell befogni.

Nagyon ajánlatos a gabonaneműeket is géppel elvetni. Nagy megtakarítással jár az ilyen vetés, mert körülbelül egy negyedrészrel kevesebb vetőmag szükséges, ami a mostani drága gabona árak mellett sok penzt jelent.

Nem szabad a gazdáknak elhanyagolni a szénakészítést sem. Itt lehetőleg arra kell törekedni, hogy a lóhere, lucerna, bükönny és réti fű vágása olyankor történjen, amikor más növényvel nincsen munka, szóval a gazda ráér s ügyelni

Igen fontos minden gazdának, hogy a legjobb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legkönnyebb munkát gyorsan végezheti, nem törí a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járatu és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges

Kérjen árjegyzéket közvetlenül **termény-tisztító gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.** .....

buzát és árpát nem vehetünk annyit, amennyit a szükséglet fedezése és a munkáskéz hiánya megkívánna, a tengeri és a burgonya termelésére fordítja a gazdák figyelmét, mely növények különben is, úgy az emberi élelmezés kérdése, mint a talaj kihasználása tekintetében, mindig a tavaszi buza és árpa után sorakoznak, ha ugyan nem épen megelőzik azokat. A tengeri és burgonya velésnél anynyiban kedvezőbb a gazdák helyzete, hogy vetőmag mind a kettőből van elég s a jelenlegi viszonyokhoz mérten elég olcsón is szerezhető be. A talaj ugyan a tengeri és burgonya részére nincsen előkészítve, őszi szántás ebből a célból sem történt, de ez alá a két növény alá a legtöbb erdélyi gazda ezelőtt sem szokott őszi szántani; tehát ebben a tekintetben rendes állapotról beszélhetünk.

A vetőmag könnyen és olcsón beszerezhetősége s mind a két növénynek a talaj iránt támasztott nem nagy igényével szemben azonban itt is erősen mérlegelendő akadállyal találkozunk, a munkáskéz elégtelensége miatt azok ápolásánál: a kapálás és letarolásnál. Eddig a két növény termelésének legnehezebb kérdése — az ápolás és letarolás — a részes művelés által könnyű és biztos megoldást talált. Az idén kevés gazda van abban a szerencsés helyzetben, hogy az összes tengeri vetését részes műveléssel biztosíthatta; a férfi — a családfő — hadbavonult, az egyedül maradt asszony nem mer a részes műveléssel járni, szerinte terhes vállalatba bocsátkozni, ott pedig, ahol az alkalmatlanság, vagy pedig az öregség miatt egy-egy részes művelésre vállalkozó férfi akad; az erős kínálat annyira lenyomta a vállalkozási kedvet, hogy nem egy helyen támasztotta a munkások részéről azt a követelést, hogy az eddig szokásos egyharmad rész helyett a termésnek kétharmad részét kívánják munkadíj fejében.

A tengeri és burgonyatermelés tehát a munkáskéz elégtelensége folytán az idén feltétlenül megkívánja a soros művelők alkalmazását, a soros művelés alkalmazásának pedig feltétele, hogy a vetés sorba történjen.

A tengeri vetésére vannak csupán erre a célra szerkesztett egyszerű vetőgépek, a burgonya elrakására is vannak gépek, de ezek csak a nagyobb termelésnél vehetők alkalmazásba, kisebb termelésnél a burgonyavetést a sorosművelésre akként tesszük alkalmazhatósá, ha eke után a barázda oldalába rakjuk a vetőgumókat. A tengerit is vehetjük eke után, sőt az idén a vetőgépek erős keresete folytán ez tanácsolható is, melyet nyomatékosan támogat az a körülmény is, hogy egyszeri szántásba a vetőgéppel jó munkát végezni amugy sem lehet.

Erős keresete támadt máris a lókapának, melyeket előreláthatólag az idén a gyárak korlátolt üzeme folytán a szükségnek megfelelő számban beszerezni nem lehet. Tanácsos emellett jó előre gondoskodni a szükségből elővehető lókapákról, melyeket ócska, szántásra már nem használható közönséges ekéből, minden falusi kovács könnyű szerrel előállíthat, ha leveszi az ekéről a csoroszllyát és a kormánylemezt, a megtartott ekevasat megnádolva mind a két oldalon egyenlő szélesre lapítja el, a gerendelyt pedig lengevé teszi, vagy mankóval támasztja alá.

Ugy a tengeri, mint a burgonyatermeléséről az idén a korán érő fajtáknak adjunk előnyt; részben azért, mivel ezekhez rövidebb idő alatt hozzányulhatunk, részben azért, hogy az aratása (tengeri törés, burgonya kiszedés) az ős elejére essék, amikor a nők és gyermekek mun-

kaerejének teljes kihasználását, sem a hideg, sem a megrövidült napok nem akadályozzák.

Gáspár József.

A gyümölcsfák gondozása.

Irta: Nádas János, főkertész.

III.

Késő ősszel vagy a téli enyhe napokon, megtakarítjuk a fákat a fent elmondottak szerint, s korá tavasszal, legkésőbb 1—2 héttel a rügyfakadás előtt pedig megpermetezzük a fáinkat. Én 1.5%-os kénmáj oldattal szoktam ezen téli permetezést végezni. Azaz 100 liter vízbe 1.5 kgr. kénmájat és 1 kgr. oltott meszet tesztek. Ezen folyadékkal alaposan bepermetezem a fa összes vékonyabb ágait és éves vesszőit. A vastagabb ágakat valamint a törzset pedig meszelő segélyével mázoltatom be, azonban e célra a kénmájhoz 2 kgr. meszet adok.

Lehet permetezni 8—12%-os gyümölcsfa karboleummal is, azonban a hatása nem jobb mint a kénmájé, az ára pedig 10—15-ször nagyobb.

Permetezhetünk 2%-os rézgálicos folyadékkal is, azonban ez csak a gombaféléket pusztítja, míg a rovarokat nem. Holott a karboleum és a kénmáj a rovarokat is erősen ritkítja, tehát egyszeri permetezéssel kétféle ellenséget pusztítunk.

Ahol a gomba betegségek és rovári ellenségek nagyon elvannak szaporodva, ott az első évben, a fák nyugvási idejében, kétszer permetezzünk és pedig őszi levélhullás után és tavasszal rügyezés előtt. Ezeket a permetezéseket téli permetezésnek nevezzük. Van azután nyári permetezés, amikor már a fák levelesek. Nyáron az első permetezést a körte és almafák elvirágzása után röktön kell végezni, a második permetezést pedig az első permetezés után 2 hétre. A nyári permetezés már gyengébb, legfeljebb 0.5%-os oldattal történik, hogy a gyümölcsöt vagy levelet az oldat meg ne perzselje vagy foltozta.

Téli megpermetezzük az összes gyümölcs fajtákat és fákat, míg nyáron csak az alma és körtéfákat kell feltétlenül permetezni, a többiek csak az esetben, ha valamely rovar, pl. levéltetű lepné meg a fát.

A téli permetezéssel a fán élősködő rovarokat is pusztítjuk egyuttal. Nevezetesen a fákön található paizstetveket, a levéltetveket téli tojásait, vértetvet, stb.

Ha valamely fát, bármelyik fajta paizstetű támadja vagy lepte el, akkor a fákat acél kefével erősen lekeféljük, hogy a rovarokat védő paizs mind leszakadozzon a fákról s azután ha a fent említett kénmájás folyadékkal bepermetezzük vagy bemázoljuk a fát, úgy az állatok elpusztulnak s a fatörzse egész tiszta, szép sima lesz. Ugyancsak elpusztulnak a fa rügyein vagy a fán szanaszét levő levéltetvek tojásai is. Vértetves fák permetezéséhez az 1.5%-os kénmájás oldathoz adunk Ezen oldattal a nagyobb vértetves foltokat becsételjük s azután az egész fát alaposan megpermetezzük.

A vértetveket a petroleumos emulzióval is pusztíthatjuk. Ezt úgy készítjük, hogy 1 liter esővízben felforraltunk 10 dgr. apróra vagdalt szappant és ehhez 2 liter langyos petroleumot öntünk és ezt a folyadékot kis nyírfa seprűvel addig verjük, míg az egész folyadék tejszerű nem lesz, azután ezen folyadékot 40—50 liter vízbe öntjük s ezt is nagyon jól össze keverjük s akkor kész az oldat permetezésre.

Igen nagy károkat okoz az almamoly,

mely a petéit az almára tojja s az abból kikerülő kukac a gyümölcs husába furakodva abból táplálkozik s midaddig benne van, míg csak teljesen ki nem fejlődik. Az ily férges gyümölcs idő előtt lehull, vagy ha egy későbbi ivadék támadja meg a gyümölcsöt, úgy az megéri ugyan, de mint férgesnek nem nagy értéke lesz. Ez ellen is permetezéssel úgy védekezünk, hogy a nyári permetező oldat minden 100 literébe még 80 gramm sveinfurti földet (cuprum arzenicum) is keverünk. Az így elkészített oldattal először a virágzás után röktön, a második permetezést pedig erre két héttel később végezzük.

Ezen oldattal bepermetezett gyümölcsöt ha kezd rágni az almamoly kukacca, úgy a gyümölcs héjára tapadt méreg a gyomrába kerül, mely elpusztítja mielőtt a gyümölcsbe kárt tudna tenni.

Ugyis sok almamoly kukacot elpusztíthatunk, ha a hullott férges gyümölcsöt minden nap vagy legkésőbb másnap — hogy ne legyen idejük a lehullott gyümölcsből kibujni — összeszedjük s egy vízzel telt kádba borítjuk s ott hagyjuk 24 óráig, hogy a kukacok megfuladjanak.

Ezekben igyekeztem lehetőleg röviden elmondani a gyümölcsösökben feltétlenül szükséges végrehajtandó teendőket. Körülményesnek és sokba kerülőnek látszik. De valójában olcsón keresztülvihető, mert a két nyári permetezést leszámítva, a fák minden ápolási munkáját őszi és téli végeztethetjük el, a mikor reá érünk és olcsó munkásokkal rendelkezünk.

Minden kultúra megdrágult már, úgy ez is, de ha az elmondottakat pontosan végrehajtjuk, úgy gyümölcsösünkben feltétlenül több jövedelmünk lesz és abból a több bevételből nem látszik meg a mit a gyümölcsös jobb karban tartására fordítottunk.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Burgonya a kisgazdáknak. A földművelésügyi miniszter gondoskodni óhajtván a jó burgonyatermésről a Veszprémmegyeében létesített fiókszaporító telepeken termelt burgonyavetőgumót megszerezte és azt biztosította a jelentkező kisgazdáknak. Jelentkezni a községi előjáróságoknál kell, a vetőgumó a fiókszaporító telepen átvéve, m. mázsánként hat korona, miből a jelentkezésnél egy korona fizetendő. Egy-egy jelentkező öt métermázsánál többet nem kaphat.

LEVELEK.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Vidékünkön a múlt év őszen a mezei pocok és másféle egér, egész özönnel felépett, elannyira, hogy teljes megsemmisítéssel fenyegette a szépen fejlődő őszi vetéseket. Kárt tettek bennök, mert learatták a leveleket, de ennél nagyobb kárt idéztek elő a pocok a földtúrásal. 1914. év november közepén úgy a buzaföldeken, mint egyebütt sok menyéttel (*Mustela vulgaris*) láttam. Ezenbe öllött néhai Herman Ottó mondása, midőn ezelőtt körülbelül 46, 47 évvel múzeum ör volt Kolozsvárt: »Ennek a sok mus rattusnak (patkány) a még több *Arvicola arvalis*-nak (mezei pocok) kiirtására elég két menyét.«

Be is szerezte a menyéteket és alig egy pár hét alatt az egerek elpusztultak.

Mint gazdaság tudósító kivonultam a mezőkre, hogy jelentésemel megtehessem. Örömmel tapasztaltam azt, hol a menyétek felléptek, semmiféle egér nincs a mezőkön, csak az egérlukák tátonganak még üresen.

Mezei pockok s mindenféle egerek kiirtására a gazdaközönségnek nem tudom eléggé ajánlani a menyétek beszerzését. — Bádok, 1915 márc. 13.

Tunyogi Béla,

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A vetőmagszállítás gyorsítása.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közbenjárása folytán a kereskedelemügyi miniszter rendelettel adott ki a vetőmagvak gyors és akadálytalan szállítására tárgyában, hogy a tavaszi vetés s veteményezés akadálytalan elvégzése biztosíttassék. E rendelet végrehajtása gyanánt a magyar kir. államvasutak igazgatósága rendeletileg intézkedett a következőleg: Az egész és fél kocsirakomány, valamint a 3000 kilogramm kihatással állomásokban továbbított vetőmagküldemények azokon a vonalakon, ahol gyorstehervonatok is közlekednek, ezekkel a vonatokkal, amely vonalakon pedig csak katonavonatok közlekednek, azzal a legelső katonavonattal továbbíttassanak, amely katonavonathoz a kocsik, vagy a kocsik hozzáadhatók. Szállítási sorrend tekintetében a vetőmagküldemények minden más polgári teherárut megelőznek és egy sorba helyezendők a gyorsárúkkal és élelmiszerekkel.

— **A lisztkeverés életbeléptetése.** Mint a Budapesti Levelező értesül az 50 százalékos kukoricalisztkeverési rendelet, melyet időközben felfüggesztettek, a kormány március 15-én életbelépteti.

— **A mezőgazdasági munka és az ausztriai iskolák.** Az osztrák közoktatásügyi miniszter intézkedése következtében az összes iskolák Ausztriában utasítást kaptak, hogy ahol a tavaszi mezőgazdasági munkáknál munkáshiány jelentkezik, az iskolák teljesen és egészen a mezőgazdaság rendelkezésére álljanak. Hogy az iskolás gyermekek részvétele a mezőgazdasági munkában megkönnyíttessék, nemcsak az iskolalátogatási felmentések adhatnak meg és a tanítási időt korlátozzák a mutatkozó szükség mértékében, hanem, ahol annak a szüksége beáll, az iskolákat a rendes idő előtt be is fogják zárni.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

**Azonnal átvehető
haszonbér.**

500 holdas birtok

a kolozsvár—bánffyhunyadi vonalon, vasuti állomás közvetlen közelében, jól jövedelmező tejjgazdasággal, teljes gazdasági felszereléssel és állatállománnyal, előnyös feltételek mellett, eddigi bérlő harcéri halála miatt azonnal átvehető. Felvilágosítást ad **Dr. Hajdu István ügyvéd,** Marosvásárhely, Gecse-utca 11.

3178

MENDL JAKAB

balázsfalvi (Alsófehérmegye) gazdaságában 50 métermázsra egész tiszta

bükkönymag

métermázsanként 60 koronáért eladó.

3171

**Sertés tenyésztők
figyelmébe!**

Eladó csicsóka vető gumó, vevő zsákjaiba ab Marosbogát állomás, métermázsanként 12 korona, a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

Patrubány Miklós gazdasága,
Marosbogát. 3172

Hatása biztos Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak 3010 IV. BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Dr. gróf Teleki Domokos ur

öméltósága többszörösen kitüntetett

Magyar-Erdélyi fajta tenyészetéből eladó

8 drb. 2 éves töltött bika;

2 drb. 5 éves jól fejlett döött muraközi mén.

Érdeklődők forduljanak alulírtotthoz **Gernyeszeg posta Pálffy Dezső, intéző.**

3166

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az emberéletére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjaranyukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatti tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegéből. közgyűlési határokat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok bejutandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.—
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett: tűzkárokban	10,740.000.—
jégkárokban	5,042.000.—
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000.000.—
jégben 1912. évben	63,000.000.—
Életüzlet állománya	15,240.080.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

«GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden körzében önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célu működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012

A Cserhádi tanár által meghonosított, bőtermő, kizárólag Drassón termelt, cukordús

Óvári répamag

Putyi és Preri tengeri

Gróf Teleki Árvéd

drassói uradalmában.

Posta: Koncza.

3177

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

3179

Gyakorló Gazdatiszt

ki a gazdaság minden teendőjét érti, szeszgyárat vezet, magyar, német és román nyelvet beszél, folyó évi április 15.-én jelen állását elhagyva, mást keres. Címe: Kovács Sándor Küküllőszéplak.

46 éves okleveles

GAZDATISZT

március hó 17-től hármikori belépésre állást keres.

Esetleg a háborus idő tartamára is hajlandó állást vállalni. Szíves megkereséseket „G. J.” jegy alatt a lap kiadóhivatalába kérek.

3170

ad. 127—1915. szám.

Hirdetmény.

A kolozsi angol félvér ménesből származó három darab idős koru

tenyészkanca

folyó évi március hó 18.-án Kolozsváron, a városmajor udvarán (Árpád-u. 19.) nyilvános árverésen el fog adatni.

3180

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31—33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet Kérjen ajánlatot

Eladó olasz rizling és a legjobb vegyes erdélyi fajta borszőlő ojtványok, hybrid alanyra ojtva. Elsőosztályu erőteljes fejlett példányok, ezre 160 koronáért, valamint Solonis Ripária, Solonis Rupestris és Berlandieri Ripária amerikai alanyvesszők 50 cm. hosszúságban számítva, 2 méter hosszban vágva, ezre

15 koronáért.

Pekri Géza, Dicsőszentmárton.

3175

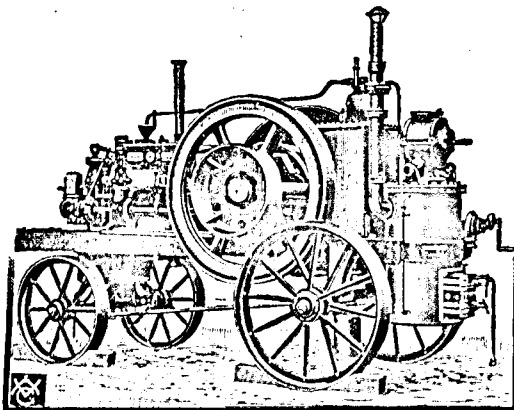
Szab. „ASTRA” Gázmotorok

cséplésre, vontatásra, szántásra, ipari célokra
kitűnően alkalmazhatók.

3164 II.

A legtakarékosabb mezőgazdasági üzemgép.

Szívesen szolgál ajánlatokkal:

A Magyar Királyi Államvasutak

Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32 sz.